

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Sara Toivanen, Jenna Vilkas

Elämänkulku nuoren voimavarojen mahdollistajana

Nuorten miesten syrjäytyminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja AMK

Opinnäytetyö

Syyskuu 2019

Tekijät Otsikko	Sara Toivanen, Jenna Vilkas Elämänkulku nuoren voimavarojen mahdollistajana – Nuorten miesten syrjäytyminen
Sivumäärä Aika	34 sivua + 1 liite Syyskuu 2019
Tutkinto	Sairaanhoitaja AMK
Tutkinto-ohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Hoitotyö
Ohjaaja	Yliopettaja Hannu Puhakka
<p>Matti—Miesten matkat työhön- hankkeen tarkoituksena oli edesauttaa nuorten miesten (16—29-vuotiaiden) työllistymistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteiskunnassamme. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata haastattelumateriaalien perusteella, miten nuoret miehet kokivat elämänkulkunsa työpajatoiminnan avulla sekä oliko työpajatoiminta koettu positiivisena vai negatiivisena kokemuksena. Opinnäytetyö tuotti tietoa, jota voidaan käyttää ehkäisevänä keinona nuorten miesten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä. Opinnäytetyö tuotti myös tietoa nuorten miesten työttömyydestä, ongelmakäyttäytymisestä sekä perheolojen vaikutuksesta elämänkulkuun. Opinnäytetyöllä pyrittiin vaikuttamaan yhteiskunnallisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja edesauttamaan yhteenkuuluvuuden tunnetta työ- tai opiskelupaikan saamisella.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena ja opinnäytetyön aineisto oli kerätty valmiiksi, joka oli toteutettu teemahaastattelun avulla. Haastatteluaineisto litteroitiin ja litteroidulle aineistolle tehtiin sisällönanalyysi, joiden perusteella tuloksiin muodostui kaksi pääluokkaa, jotka ovat: taloudellinen turva ja sosiaaliset tekijät sekä tukipalvelut ja henkinen hyvinvointi. Sisällönanalyysiä tehdessä huomattiin, että työpajoilla on ollut positiivinen koettu vaikutus elämänkulkuun- ja laatuun. Nuoret miehet kokivat kuuluvansa yhteisöön ja he myös kokivat, että heitä on kuunneltu ja heidän mielipiteitään on arvostettu työpajoilla. Työpajatoiminta on vähentänyt nuorten miesten syrjäytymisriskiä ja edistänyt heidän yhteenkuuluvuuden tunnettaan yhteiskunnassamme.</p>	
Avainsanat	Elämänkulku, yhteenkuuluvuuden tunne, syrjäytyminen

Authors Title	Sara Toivanen, Jenna Vilkas Life course as an enabler of resources in adolescent's life – Young men's social exclusion
Number of Pages Date	34 pages + 1 appendice September 2019
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor	Hannu Puhakka PhD, Principal Lecturer
<p>The purpose of Matti- men's journey to work -project was to support young men's (16-29 years old) employment and the feeling of togetherness in our society. Thesis is combined of interview materials, which describe how young men have experienced their life courses through workshops. It also tells us whether the participants found the workshops as a positive or a negative experience. The information thesis produced can be used to prevent young men's social exclusion. Thesis also provided information about young men's unemployment, problematic behaviour and the effects of family matters in the course their lives have taken. The thesis aimed to influence in gender equality on a social level, and help young men feel more together by getting a job or a place of study.</p> <p>In this thesis, qualitative method was applied through a focused interview. The data was collected beforehand, and the interview material was transcribed and processed by using content analysis methods. After processing the data, the main categories formed to be economical security and social factors, and supporting services and mental well-being. After content analysis it was discovered that the workshops had a positive influence on the participants' circle and content of life. Young men felt that they belonged in the community, that they were heard and their opinions were valued in the workshops. The workshops have reduced the possibility of social exclusion in young men's lives and advanced their feeling of togetherness in our society.</p>	
Keywords	Social exclusion, togetherness, life course

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Elämänkulkupajojen tausta ja teoria	2
2.2	Nuoruus	5
2.3	Ongelmakäyttäytyminen	6
2.4	Nuorten miesten syrjäytyminen	7
2.5	Nuorten miesten työttömyys	9
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	11
4	Opinnäytetyön menetelmät	12
4.1	Opinnäytetyön lähtökohdat	12
4.2	Aineiston keruu	13
4.3	Aineiston analysointi	14
5	Tulokset	16
5.1	Taloudellinen turva ja sosiaaliset tekijät	16
5.1.1	Taloudellisen tuen ja turvan tavoittelemine	16
5.1.2	Syrjäytymisen riskitekijät elämänsulun aikana	17
5.1.3	Sosiaalisten suhteiden ja vertaistuen merkitys elämänsulun aikana	17
5.1.4	Työllistymisen ja kouluttautumisen tukeminen työpajatoiminnalla	18
5.2	Tukipalvelut ja henkinen hyvinvointi	19
5.2.1	Työllistettävien nuorten tukipalvelut	19
5.2.2	Arjessa selviytymisen tukeminen	20
5.2.3	Omien motivaatiokeinojen löytäminen ja hyödyntäminen	20
6	Pohdinta	22
6.1	Tulosten tarkastelu	22
6.2	Luotettavuus	24
6.3	Eettisyys	26
6.4	Kehittämisehdotukset	27
6.5	Ammatillinen kasvu & arviointi	28
	Lähteet	30
	Liitteet	
	Liite 1. Tiedonhakutaulukot	

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata nuorten miesten elämänkulkua työpajatoiminnan avulla. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa, jota voidaan käyttää nuorten miesten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä. Opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena ja aineisto on kerätty valmiiksi käyttäen teemahaastattelua, joka analysoidaan induktiivisella sisällönanalyysillä.

Matti–Miesten matkat työhön- hankkeen tarkoituksena on edesauttaa nuorten miesten (16–29-vuotiaiden) työllistymistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta yhteiskunnassamme. Hankkeessa pyritään nuorten miesten itseohjautumiseen, jota tuetaan muun muassa erilaisten pajojen avulla, pajojen tarkoituksena on tuoda yhteen eri ikäisiä ja taustaisia nuoria miehiä ja motivoida heitä kouluttautumiseen sekä työllistymiseen. Pajoina toimivat elämänkulku- paja, pelillisyyden paja sekä arviointi ja juurruttaminen sisäistetyistä ohjausmalleista. Nuoret saavat luoda yhdessä kokeneempien miesten sekä ohjaajien kanssa erilaisia tuotoksia erilaisin menetelmin omia voimavarojaan kuunnellen ja näin ollen vahvistaa omia elämönhallintaitojaan.

Tärkeimpänä tavoitteena hankkeessa on löytää ja kehittää sukupuolisensitiivisiä ohjausmalleja, joilla mahdollistetaan nuorten miesten subjektiuden vahvistuminen. Subjektiuden vahvistamisella pyritään vaikuttamaan yhteiskunnallisesti sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja edesautetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta työ- tai opiskelupaikan saamisella. (Hankesuunnitelma 2016.) Subjektiuden tuetaan ja vahvistetaan työpajojen avulla ja subjektiuden tukemisella tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan positiivisten tunteiden ja erilaisten mallien hyödyntämistä elämänlaadun kokonaisvaltaiseksi parantamiseksi. (D. LaMontagne – Milner – Krnjacki ym. 2016).

Hankkeella pyritään ennaltaehkäisemään ylisukupolvista työttömyyttä ja kouluttamattomuutta sekä vähentämään sukupuolten välisiä eriytymisiä työ- ja koulutusurien välillä. (Hankesuunnitelma 2016.) Hanke toteutetaan Metropolia Ammattikorkeakoulun sekä Kaakkois-suomen Ammattikorkeakoulun (XAMK) kanssa sekä muita hankkeeseen osallistuvia yhteistyökumppaneita ovat Stadin Ammattiopiston työpajat, Valtakunnallinen työpajayhdistys, Kouvolan yrittäjät Työväen sivistysliitto (TSL), Kouvolan Latu ry, Kouvolan eläkkeensaajat sekä kahdeksan yritystä Helsingissä ja Kouvolaissa. (Matti–miesten matkat työhön.)

2 Teoreettiset lähtökohdat

Opinnäytetyö valikoitui aiheeksi, koska aiheeseen tarvitaan lisää tutkimustietoutta, sillä nuorten miesten kouluttautuminen ja työllistyminen vaikuttavat yhteiskuntaamme. Edesauttamalla nuorten miesten työllistymistä sekä kouluttautumista saa yhteiskuntamme lisää uusia osaajia osakseen. Yksilöllisesti nuorten miesten kouluttautuminen ja työllistyminen vaikuttavat kokonaisvaltaisesti nuorten elämänlaatuun niin sosiaalisesti, psyykkisesti kuin fyysisestikin. Nuorten motivoituessa tuetaan ja edesautetaan esimerkiksi sitä, etteivät nuoret olisi syrjäytymisvaarassa, joka puolestaan voi johtaa eristäytymiseen sekä psyykkisiin ongelmiin. Edesautetaan nuorten sosialisoitumista ja sosiaalisten taitojen kehittämistä sekä itseohjautuvuutta niin kouluttautumisen kuin työllistymisenkin kannalta.

Opinnäytetyön tiedonhaku on toteutettu luotettavin ja lähdekriittisin menetelmien avuin käyttämällä eri tiedonhakukantoja, kuten Mediciä, Pubmediciä sekä Finnaa. Tiedonhaussa on käytetty muun muassa seuraavia hakusanoja: "Young men's unemployment", "ylisukupolvisuus", "työttömyys", "exclusion", "sukupuolisensitiivisyys", "sukupuoli", "self determination theory" ja "syrjäytyminen". Tiedonhaku on rajattu viimeisen viiden vuoden välille, jotta opinnäytetyössämme tulee ilmi vain uusin tutkittu tieto. Tiedonhausta on rajattu pois myös vanhat opinnäytetyöt, jolloin tieto on peräisin tutkimuksista, artikkeleista sekä kirjallisuudesta. Tiedonhakua rajaamalla työn luotettavuus lisääntyy ja tiedonhausta on tehty myös taulukointia, josta tulee ilmi tutkimuksien tulokset sekä tutkimustyyppi, joka helpottaa tiedonhaun kuvaamista. Liitteessä 1 on kuvattuna pelkistetty esimerkki tiedonhausta ja artikkeleiden kuvauksesta. Myös kirjallisuutta on käytetty opinnäytetyön menetelmien kuvauksesta kerrottaessa sekä eettisyyttä ja luotettavuutta pohdittaessa peilaten opinnäytetyön aiheeseen.

2.1 Elämäntietojen tausta ja teoria

Tavoitteena Matti–Hankkeessa on kehittää ohjausmalleja, jotka voimavaraistavat nuoria miehiä, jolloin nuorten mahdollisuudet tulla tasavertaisiksi yhteiskunnan jäseniksi kasvavat. Hankkeessa käytetään nimitystä Elämäntietojen-pajat, jossa kyseisiä sukupuolisensitiivisiä ohjausmalleja kehitetään vuorovaikutteisten menetelmien avuin. Yksi ohjausmalleista on voimaannuttava pelillisyyden paja, joka voimistaa tasavertaisuutta ja yhteiskuntavuorovaikutusta, joilla pyritään lisäämään osaamisen tunteen vahvistumista pelielementtien avulla. Pelielementeillä tarkoitetaan tässä tapauksessa muun muassa voimaannuttavia

tunteita, ihmissuhteita, palkitsemista, onnistumisen tunnetta, palautteen saamista sekä saavutuksia. Edellä mainittuja elementtejä kehitetään ohjausmallien avulla pajoissa, jonka jälkeen luodaan yhteinen toimivaksi havaittu ohjausmalli. (Hankesuunnitelma 2016.)

Erilaisiin työpahoihin on laskettu vuosittain osallistujamäärän olevan noin 14 000 nuorta. Työpajojen tarkoituksena on tukea nuorten miesten ylisukupolvista työttömyyden tunnetta sekä vähentää sukupuolten välisiä eriytymisiä työ- ja koulutusurien välillä. (Hankesuunnitelma 2016.) Tässä opinnäytetyössä käsitellään nuorten miesten sukupuolisensitiivistä pajatoimintaa ja erilaiset sukupuolisensitiiviset toiminnalliset pajat saattavatkin olla osalle toimintaan osallistuvista ainoa keino, jossa voi kokea kuuluvansa johonkin yhteisöön. Yhteisöön kuulumisen ja yhteenkuuluvuuden tunne on todettu turvalliseksi ja luotettavaksi keinoksi itsensä ilmaisemiseen. Tämän avulla on myös opittu ymmärtämään, että sukupuoli koetaan voimavarana eikä heikkoutena tai kilpailemisen kohteena. (Anttonen 2017: 11).

Ylisukupolvisuudella tässä opinnäytetyössä tarkoitetaan erilaisten tekijöiden yhteisvaikutusta, jotka ovat johtaneet huono-osaisuuden jatkumoon tai siirtymään lasten vanhemmilta. Tekijät, jotka johtavat huono-osaisuuden ylisukupolvisuuteen, ovat geneettisiä, biologisia, psykososiaalisia sekä sosioekonomisia. Nämä tekijät ovat vaikuttaneet perheen sisäisiin vaikeuksiin ja ongelmiin, jotka ovat siirtyneet lapsille ja näin ollen vaikuttavat lasten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. (Seppänen 2012.) Ylisukupolvisuutta tutkittaessa yleisesti ottaen keskitytään niiden ilmiöiden tutkimiseen, jotka jollain tapaa heikentävät hyvinvointia tai liittyvät hyvinvoinnin negatiivisiin puoliin. (Savisalo 2018:18). Ylisukupolvisuuden negatiivinen ulottuvuus on ilmaistu usein sukupolvisena jatkumona, eli huono-osaisuuden yhteisvaikutusten periytymistä vanhemmilta lapsille ja näin edelleen eri sukupolville. (Koivisto – Puro 2014: 18). Opinnäytetyössämme tämä ilmiö huomataan siten, että opinnäytetyö perustuu ylisukupolvisuuden aiheuttamista tekijöistä johtuvaan huono-osaisuuteen, joka on johtanut nuorten miesten syrjäytymisriskin ja näin ollen työttömyyden kasvamiseen.

Sukupolven käsite voidaan määritellä eri tutkimusten mukaan eri määritelmien, yhteiskuntatieteellisesti sukupolven käsite voi viitata väestöryhmiin, perhesukupolviin tai ikävaihe- ja ikäryhmäsukupolviin. Ikävaihe- ja ikäryhmäsukupolvilla voidaan ilmaista tietyn yhteiskunnan tiettyä hetkenä siihen liitettyjä lapsia, nuoria, keski-ikäisiä tai ikääntyneitä hen-

kilöitä ilman, että heillä olisi minkäänlaista sukulaissuhdetta toisiinsa luotuna. Väestöryhmillä voidaan ilmaista sellaista ryhmää, jotka ovat kokeneet samalaisia historiallisia kokemuksia saman ikäisinä tasavertaisina yhteiskunnan jäseninä. Opinnäytetyössä on käsitelty sukupolven käsitettä juurikin perhesukupolven näkökannalta, sillä vuorovaikutus ja siirtymät sukupolvien välillä ovat tulleet ilmi perheen välityksellä. (Koivisto – Puro, 2014: 19.) Perhesukupolvien välistä panostusta on tutkittu paljon ja tutkimukset ovat osoittaneet, että perheen kesken panostetaan yleensä syvemmin niihin henkilöihin, jotka ovat vielä lisääntymiskykyisiä eli nuorempia. (Hämäläinen 2017: 12). Opinnäytetyö keskittyy nuoriin miehiin, joten perhesukupolvisuus ilmenee myös hankkeessa, vaikka työpajatoiminnat eivät suoranaisesti liitykään perheiden välisiin vuorovaikutuksiin.

Itseohjautuvuusteorialla, josta käytetään tässä kappaleessa lyhennettä SDT (self determination theory) on lähtöisin Edward L. Deci ja Richard M. Ryanin tutkimuksista. Ihmisen motivaatio voi lähteä ulkoisista ja sisäisistä syistä, jotka heijastuvat myös motivaation laatuun sekä käytökseen. Keskeisessä osassa SDT:tä on kolme psykologista perustarvetta (Deci – Ryan 2000). Nämä ovat, tarve autonomiaan eli omaehtoisuuteen, kyvykkyyteen ja yhteenkuuluvuuteen. (Byman – Lavonen – Juuti – Meisalo 2012: 379).

Autonomialla tarkoitetaan, että henkilöllä on valinnanvapaus ja hän voi toimia asioiden parissa, joista hän on aidosti kiinnostunut. Autonomia on siis vastakohta kontrolloidulle käytökselle, jossa henkilö kokee, että hänen ”pitäisi” tai olisi ”pakko” tehdä asioita. (Byman ym. 2012: 380), esimerkiksi opiskelija tekee kotitehtävät vain, koska pelkää seurauksia vertaus opiskelija, joka tekee kotitehtävät, koska hän henkilökohtaisesti uskoo siitä olevan hyötyä tulevaa uraa varten. (Deci – Ryan 2000: 7.) Ensimmäisessä esimerkissä motivaatio lähtee ulkoisista syistä, joten autonomia ei toteudu, kun taas jälkimmäisessä motivaatio on sisäistä ja omatahtoista, jolloin autonomia toteutuu.

Pätevyydellä tarkoitetaan, että ihminen luottaa itseensä ja saa toimia ympäristössä, jossa hänelle on omaan taitotasoonsa nähden tarpeeksi haasteita. Haasteiden tulee olla optimaalisia työntekijän taitoihin nähden, eli liian vaikeat tai helpot tehtävät eivät vahvista pätevyyden tunnetta. (Deci – Ryan 2000). Ihmisen ylittäessä kapasiteettinsa ja saadessaan onnistumisen kokemuksia, kasvaa pätevyyden tunne, joka vahvistaa sisäistä motivaatiota. Hankkeen työpajatoiminnan avulla on saavutettu nuorten miesten kanssa yllä kuvattu toimintamalli, eli sisäistä motivaatiota on saatu kasvatettua onnistumisen kokemusten myötä.

Ihminen kaipaa sosiaalisia kontakteja, joten yhteenkuuluvuudella on tärkeä rooli sisäisen motivaation tukemisessa. Ihminen haluaa tuntea kuuluvansa johonkin yhteisöön tai ryhmään sekä tuntea olevansa hyväksytty. Matti—hankkeessa pyritään siihen, että nuorille heräisi sisäinen motivaatio työnhakua sekä työntekoa kohtaan, tällöin työnhausta tulisi tehokkaampaa sekä mielekkäämpää. Tehokas työnhaku taas ehkäisisi mahdollista pitkäaikaistyöttömyyttä ja sen tuloksena mahdollista syrjäytymistä. Monessa yhteiskunnassa tulee kuitenkin ulkoinen paine ja työttömälle tulee helposti tunne, että on velvoitettu hakemaan töitä eikä hän kuulu yhteiskuntaan työttömänä, koska ei täytä sen vaatimuksia. Tällöin työnhakua kohtaan oleva motivaatio on ulkoista, jolloin motivaatio ei ole pitkäkestoista eikä siten toiminta ole tehokasta. Toivottavaa olisi, että työnhaku sekä työllistyminen olisi omaehtoista ja on myös tärkeää, että päivittäinen työ on mielekästä ja siihen liittyy aitoja kiinnostuksen tunteita. Työelämästä syrjäytymisen takia nuorten miesten psyykkinen toimintakyky on myös laskusuunnassa, jonka vuoksi yhteiskunnallisia uusia toimintamalleja tulisi kehittää, sillä tämänhetkinen työttömien aktivointi ei ole osoittautunut toimivaksi keinoksi työllisyyden lisäämiseksi. (Hiilamo – Komp – Moisio – Sama – Lauronen – Karimo – Mäntyneva – Parpo – Aaltonen 2017: 7–9).

2.2 Nuoruus

Opinnäytetyössä käsitteellä nuoret miehet tarkoitetaan nuoria, jotka ovat alle 29-vuotiaita ja määritelmä tulee nuorisolaista. Nuorisolaissa (1285/2016 3§) on myös määriteltä, että laki tavoittelee nuorten valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja pyrkii mahdollistamaan nuorten osallistuvuutta sekä vaikuttavuutta. Nuoruuden määritelmä on kuitenkin aiheuttanut mielipiteiden jakautumia sekä kiistaa, sillä nuoruutta ei voida määritellä vain ikäjakautuman perustella. Nuoruus voidaan määritellä myös arkielämän näkökulmasta, jolloin on puhuttu lapsuuden ja aikuisuuden välillä olevasta ikävaiheesta ja siirtymästä. Toisaalta taas työttömistä puhuttaessa nuoruuden määritelmä päättyy jo 25 ikävuoteen. (Liikanen 2016: 8–11.) Nuoruus voidaan kokea jonkin asteisena kriisinä, sillä nuoret läpikäyvät monia eri tunteita ja ajatuksia. Myös ongelmakäyttäytyminen on pahimmillaan nuoruudessa, joka voi johtaa vakaviinkin ongelmiin. Nykyvalossa ja uusien tutkimuksien myötä on kuitenkin todettu, että valtaosa nuorien kehityksestä on enemmänkin ennustettavaa, eivätkä tunnekriisit ole yhtä yleisiä. (Ahonen ym. 2008: 124.) Tähän opinnäytetyöhön osallistuvien nuorten on havaittu kokeneen jonkin asteisia kriisejä, sillä nuorten kokemukset lapsuudesta ja nuoruudesta ovat olleet hajanaisia, myös ongelmakäyttäytymistä on havaittu.

2.3 Ongelmakäyttäytyminen

Ongelmakäyttäytyminen voi näkyä nuoressa joko ulkoisena tekijänä, kuten käytöshäiriöinä, rikollisuutena tai aggressiivisuutena. Toisaalta tämä voi ilmetä myös henkisenä pahoinvointina, kuten masentuneisuutena tai ahdistuneisuutena. Masennus voi osaltaan olla myös geneettistä. (Ahonen ym. 2008: 150–151.) Opinnäytetyön haastateltavat nuoret ovat kokeneet, että masennuksen tunnistamiseen ja hoitamiseen tulisi saada apua jo nuoremmalla iällä, sillä masennuksesta ei välttämättä haluta puhua tai sitä ei edes tunnisteta. Masennus ja ahdistus voivat saada alkunsa monista eri tekijöistä, kuten läheisen menetyksestä, itsetunto-ongelmista, stressaavasta elämäntilanteesta, yksinäisyydestä sekä perheolosuhteista. Esimerkiksi murrosiässä oleva nuori saattaa tuoda henkistä pahoinvointiaan ilmi päihteiden käyttämisellä, aggressiivisuudella, itkuisuudella, kapinallisuudella tai jättäytymällä pois ennen mielekkäinä koetuista asioista, kuten harrastuksista. (Huttunen 2018.) Harrastuksista pois jääminen saattaa korvautua esimerkiksi uhkapelien pelaamisella, jonka on tutkittu olevan myös yhteydessä aggressiivisuuden lisääntymiseen. Tutkimuksessaan Räsänen ym. (2015) toteaa, että lisääntynyt pelaaminen suhteessa väkivaltaiseen käyttäytymiseen on tämän tutkimuksen mukaan lisääntynyt 14–16-vuotiailla. Uhkapelien pelaaminen nuorten keskuudessa on yleistynyt ja sen vaikutukset eivät ole tarpeeksi tietoisuudessa nuorten vanhemmilla.

Perheolojen vaikutus ongelmakäyttäytymiseen puolestaan näkyy nuorten käyttäytymisessä muun muassa konflikteina perheenjäsenten välillä. Joissain tilanteissa perheenjäsenten pitkittyneet vuorovaikutusongelmat saattavat kaivata jopa ammattiapua. (Ahonen 2008: 150–151.) Perheolot- ja ongelmat saattavat johtua esimerkiksi eriarvoisuudesta nuorten perheiden välillä, kuten taloudellisesta eriarvoisuudesta. Nuori saattaa kokea, että ei ole samalla viivalla ystäviensä kanssa ja harrastuksia ei voida harrastaa yhtä laaja-alaisesti, jolloin koetaan ulkopuolisuutta ystäväpiiristä. (Liikanen 2016: 10–11.)

Väkivallan käytön on tutkittu olevan hieman laskusuunnassa lähivuosien valossa muutoin, paitsi 18–20-vuotiaiden nuorten miesten kohdalla väkivaltateot ovat olleet nousussa. Tutkimuksessaan Rytönen (2014) osoittaa, että näissä tapauksissa nuoret miehet ovat yleisesti ottaen olleet tekohetkellä joko työttömiä tai vailla koulupaikkaa. Näiden nuorten miesten kohdalla myös päihteiden käyttö on normaalia suurempaa sekä perheiden huono-osaisuuden leima on yhdistettynä väkivaltaisiin 18–20-vuotiaisiin nuoriin. Tämän opinnäytetyön nuorten miesten keskuudessa tuli selkeästi ilmi huono-osaisuus,

jonka vuoksi nuoret ovat riskiryhmässä. Tekijöitä nuorten miesten väkivaltakäyttäytymiseen on tutkittu olevan muun muassa erilaiset väkivaltapelit, päihteiden helppo saatavuus, nuorten heikentynyt kyvyttömyys pettymyksien käsittelyyn, kasvatusta, lääkkeiden sivuvaikutukset sekä eri diagnoosit kuten skitsofrenia.

Sosioemotionaalisten haasteiden on myös tutkittu lisääntyneen lapsilla, joka ilmenee levottomuutena ja sen on huomattu ilmenevän jo päiväkodissa. (Koivula – Huttunen 2018). Oppinnyt nuoret miehet ovat kokeneet sosioemotionaalisia haasteita varsinkin vuorovaikutustaidoissa nuoruudessaan ja ennen työpajoille tulemista. Vuorovaikutustaitojen puutteellisuus sekä ilmaisutaitojen vähäisyys voivat saada alkunsa siis jo päiväkodista, josta voi tulla ongelma jo pienen lapsen kanssa, joka voi luoda niin sanottua huonoa jatkumoa sosioemotionaalisen kehityksen kannalta nuoruuteen peilattuna. Sosioemotionaalinen kehitys alkaa jo lapsuudesta, joka opitaan kotona sekä päiväkodissa ja myöhemmin taitoja vahvistetaan koulussa. Mikäli lapsi ei saa kokemusta arvokkuudesta, rakastettavuudesta sekä kyvykkyydestä tehdä asioita, heikentää tämä myönteisen kehityksen kokemuksia, joka voi nuoruudessa johtaa yllämainittuun ongelmakäyttäytymiseen. (Rytönen 2014: 63–65.)

2.4 Nuorten miesten syrjäytyminen

He ovat nuoria, jotka eivät näy missään tilastoissa – kukaan ei tarkkaan tiedä, millaisia he ovat tai mitä he tekevät. He ovat syrjäytymisongelman kova ydin. (Myrskylä, Pekka 2012: 1–2).

Vuonna 2010 15-29 vuotiaita syrjäytyneitä nuoria oli yhteensä 51 341. Kaiken kaikkiaan tämä on 5% tämän ikäisistä nuorista. Syrjäytyneistä nuorista miehiä oli 64%, kun taas naisista 36%. Liki joka neljäs syrjäytyneistä on vieraskielisiä. 12,6% syrjäytyneistä nuorista ovat perusasteen koulutuksen suorittaneita. Työttömiä työnhakijoita syrjäytyneistä nuorista oli 18 830, kun taas muita työvoiman ulkopuolisia 32 511. Nämä 32 511 ulkopuolista nuorta, eivät opiskele tai käy töissä. (Myrskylä 2012: 1–2.)

Kysymys nuorten miesten syrjäytymiseen on vakava ja todellinen ja ongelma käytävän keskustelun kannalta on epämääräisyys. Lukumäärä syrjäytyneiden nuorten kohdalla saattaa heitellä jopa useilla kymmenillä tuhansilla keskustelijoiden mukaan. Pystyäksemme puuttumaan mahdollisimman tehokkaasti nuorten syrjäytymiseen, olisi selvitet-

tävä mahdollisimman tarkasti keitä nämä syrjäytyneet nuoret ovat ja ennen kaikkea selvennettävä syrjäytymisen käsite. Tärkeää on myös tunnistaa niitä ryhmiä, joissa syrjäytymisen riski on kaikista suurin. Syrjäytymisellä tarkoitetaan usein laajaa psyykkisaineellista ongelmakokonaisuutta, johon sisältyvät muun muassa henkinen putoaminen yhteiskunnan normaalien käytäntöjen ulkopuolelle sekä erilaisia päihderippuvuuksia että rikollisuuden muotoja. Erityisesti nuorten miesten ongelmana on syrjäytyminen, esimerkiksi vuonna 2010 kaksi kolmasosaa syrjäytyneistä nuorista olivat miehiä. (Myrskylä 2012: 2–3.)

Aiempaa tutkimusta on tehty myös niistä nuorista, jotka eivät käy koulua, sillä useasti tämä ryhmä unohdetaan tilastoista täysin. Kouluterveydenhuollon avulla pystytään seuloamaan nuorten terveys eroja, sillä nuoret käyttävät kouluterveydenhuoltoa säännöllisesti. On tärkeää muistaa myös se ryhmä, joka ei syystä tai toisesta kuulu kouluterveydenhuoltoon, koska useasti tämä ryhmä on suuremmassa syrjäytymisriskialttiudessa. Tekijät, jotka ovat johtaneet poissaoloihin koulusta tai kokonaan koulun keskeyttämiseen, korreloivat useasti perheoloista ja sosioekonomisista tekijöistä. (Howard – Rarbie 2013: 31–35.) Nuorten kuuluessa riskiryhmään tulisi entistä enemmän kiinnittää huomiota, että tämä riskiryhmä saataisiin mukaan esimerkiksi tämän kaltaiseen Matti—Hankkeeseen. Tällöin riskiryhmän syrjäytymismahdollisuudet pienenisivät, sillä heidät saataisiin osaksi yhteiskuntaa. Huono-osaisuuden tiedetään saaneensa usein alkunsa lapsuudesta ja perheoloista, jolloin jatkumo näkyy mahdollisesti koulumenestyksessä ja näin ollen työttömyyden sekä syrjäytymisen riskitekijöissä. Lapsilähtöisyys tulisi olla lähtökohtana kasvatukselle, sillä tällaisissa perheissä korostuu lapsen kannustaminen, rohkaiseminen, kiinnostus, johdonmukaisuus, fyysinen kurittamattomuus ja oikeudenmukaisuus. Näin ollen edellä mainituilla tekijöillä perheoloissa voitaisiin helposti ennaltaehkäistä syrjäytymismahdollisuutta varhaislapsuudessa sekä nuoruudessa. (Ahonen ym. 2008: 118.)

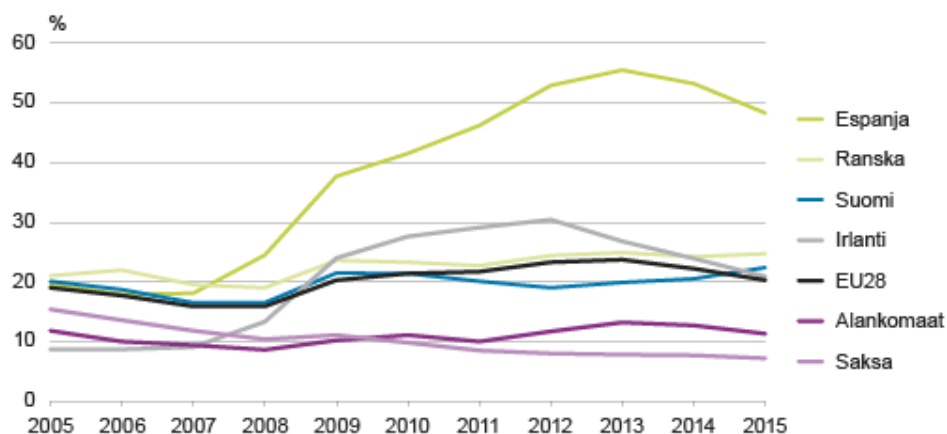
Usein viitataan nuorten syrjäytymisen tutkimuksissa yhteiskunnallisten järjestelmien, kuten koulutus- sekä työmarkkinajärjestelmien ulkopuolelle jäämiseen ja sen hyvinvoinnin vaikutuksiin (THL 2018). Huoli sosiaalisesta osallisuudesta ja syrjäytymisestä erityisesti nuorten miesten kohdalla on nostanut aiheen sekä siihen liittyvät tietotarpeet esiin myös tasa-arvo keskustelussa. Kuitenkin laaja-alainen syrjäytymisen tarkastelu sukupuolinäkökulmasta on vielä uutta ja taustatekijöitä syrjäytymiselle voivat olla muun muassa koulutuksen puute, sairastuminen, toimeentulonpuute, työttömyys, asunnottomuus, päihteiden käyttö, väkivaltaisuus, mielenterveysongelmat ja jopa rikollisuus. (THL 2018).

Opinnäytetyön nuoret miehet ovat kokeneet yllä mainittujen tekijöiden vaikuttaneen omaan asemaansa tässä yhteiskunnassa.

2.5 Nuorten miesten työttömyys

Työvoimaksi kansainvälisesti lasketaan kaikki ne nuoret, jotka työskentelevät opintojen ohella osa-aikaisesti tai vaikka työ olisi vain satunnaista osa-aikatyötä. Vuonna 2011 suomalaisista työttömistä nuorista 61% oli opiskelijoita ja osa-aikatyötä etsiviä oli 24%. Piilotyöttömyys on myös yleistynyt Suomessa ja piilotyöttömyydellä tarkoitetaan sellaisia henkilöitä, jotka eivät aktiivisesti etsi vakituista työtä, mutta olisivat työhön käytettävissä. Suomessa pitkäaikaistyöttömyyttä on onneksemme EU-maista tilastollisesti vähiten (4%) ja pitkäaikaistyöttömäksi määritellään henkilö, joka on ollut työttömänä yli 365 päivää yhtäjaksoisesti. (Larja 2013.) Vuodesta 2008 ilmeni finanssikriisi, jonka seurauksena tullut euro alueen velkakriisi, nosti se nuorten työttömyysastetta aina vuoteen 2013 saakka. (Holappa 2016).

Kuvio 1 havainnollistaa kyseisissä EU-maissa nuorten 15–24-vuotiaiden työttömyysasteen kulkua ja voidaankin havaita, että Espanjassa nuoret kärsivät eniten kriisin vaikutuksiin, kun taas esimerkiksi Suomessa on pysytty keskitason tienoilla. Suomessa kuvion 1 mukaan voidaan huomata, että vuonna 2009 on työttömyysaste ollut korkeimmillaan ja samoilla asteilla on käyty vuosina 2012–2015, mutta tämän jälkeen on lähdetty taas laskusuuntaan. (Holappa 2016.)

Kuvio 1. Työttömyysaste eräissä EU-maissa 2005–2015, 15–24-vuotiaat (Tilastokeskus 2016.)

Suomalaisten työttömien miesten osallistumisesta työmarkkinaohjelmaan on tehty aiempaa tutkimusta, tutkimukseen osallistuneet miehet olivat 18–27-vuotiaita, jotka ovat melko samaa ikäluokkaa opinnäytetyön hankkeeseen osallistuvien miesten kanssa. Työttömyys on edelleen maailmanlaajuinen ongelma ja varsinkin työttömyydestä johtuvat ongelmat ihmisten arjessa, kuten mielenterveysongelmat, ahdistuneisuus ja masentuneisuus. Työttömyyden ja terveyden heikkenemisen on tutkittu myös korreloivan keskenään esimerkiksi yllämainittujen tekijöiden vuoksi. (Björklund – Häggström – Nyström 2015.) Työttömyyttä ja kouluttamattomuutta voidaan kuitenkin yrittää ennaltaehkäistä jo varhaisnuoruudesta lähtien, sillä lasten vanhempien tekemät päätökset ovat tärkeässä asemassa lapsen tulevaisuuden ja koulutuksen kannalta. Ahonen ym. (2008) kertoo kirjassaan, että esimerkiksi vanhempien ollessa uupuneita työstään tai ollessaan huolissaan perheen keskeisistä rahahuolista, korreloi se suoraan siihen, että lapsen etuun ei panosteta tarpeeksi. On myös tutkittu, että korkeasti koulutetut henkilöt selviävät mahdollisesta työttömyydestä paremmin, sillä tämä on normaalia urakehitystä, että koulutaudutaan uudestaan tai liikutaan alueellisesti työmarkkinoilla. (Karhunen 2017: 36.)

Nuorten miesten kokemusten ja tunteiden kuvaamista tutkittaessa on huomattu, että nuorten miesten osallistuttua työmarkkinaohjelmaan ja työllistyttyään nuoret miehet kokivat selkeästi elämänlaatunsa parantuneen. Elämänlaadun parantumisella kyseisessä tutkimuksessa tarkoitettiin nuorten miesten kokemuksia muun muassa siitä, että he kokivat nyt taloudellista vakautta ja tasapainoa sekä turvallisuuden tunnetta normaaliin arkeen ja elämään palaamisesta. Ohjelmaan osallistumisen jälkeen miehet kokivat myös henkisen ja psyykkisen hyvinvoinnin parantumista, kuten itsensä uskomisen parantamista sekä kertoivat näkevänsä uusia mahdollisuuksia elämässä työllistymisen myötä. Henkinen ja psyykkinen hyvinvointi ja sen parantuminen näkyivät miesten arjessa siten, että työttöminä ollessaan on koettu tunteita, ettei tunne mihinkään ryhmään tai yhteiskuntaan eikä kukaan odota sinulta mitään. Työllistymisen jälkeen kuitenkin nämä tunteet ovat muuttuneet päinvastaisiksi ja miehet ovat kokeneet kuuluvansa esimerkiksi työryhmän ja yhteiskunnan tasavertaisiksi jäseniksi. (Björklund – Häggström – Nyström 2015.) Voidaan siis todeta, että nuorille miehille järjestetyt ohjelmat työllistymiseen ja kouluttamiseen liittyen ovat tuottaneet hyviä tuloksia elämänlaadun parantumisessa ja henkisen sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpidossa.

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kuvata nuorten miesten elämäntilannetta työpajatoiminnan avulla.

Tavoitteena on tuottaa tietoa, jota käytetään nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten työpajatoiminta tukee nuorten miesten elämäntilannetta ja arkea?
2. Miten nuorten miesten syrjäytymisriskiä ennaltaehkäistään?
3. Miten työpajatoiminta tukee nuorten miesten työllistymistä?

4 Opinnäytetyön menetelmät

Tässä luvussa käsitellään opinnäytetyön tutkimus- ja analyysimenetelmiä sekä kerrotaan, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet menetelmien valintaan. Luvussa tulee ilmi myös opinnäytetyön lähtökohdat ja opinnäytetyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena, sillä tutkittavasta aiheesta eli Matti–Hankkeesta ei ole vielä tarpeeksi tutkittua tietoa ja hankkeeseen halutaan lisätä uusia näkökulmia sekä toimintatapoja. Laadulliset tutkimukset yleisesti liittyvät ihmisten asenteisiin, uskomuksiin sekä muutoksiin käyttäytymisessä. (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2009: 49–50.) Käyttäytymisen muutokset ovat tässä opinnäytetyössä keskeisessä osassa, sillä hankkeen tarkoituksena on motivoida nuoria miehiä kouluttautumiseen sekä työllistymiseen.

4.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Opinnäytetyön aiheeseen on perehdytty lähihoitajakoulutuksien pohjalta ja toinen meistä on työskennellyt suurimman osan ajastaan valmistuttuaan lähihoitajaksi vanhustyön parissa, mutta viimeisen vuoden hän on työskennellyt akuuttipsykiatrian suljetulla osastolla, joka tuo valmiuksia opinnäytetyön kannalta käsiteltäviin aiheisiin, kuten psyykkisiin ongelmakohtiin nuorilla miehillä. Olemme myös hankkeessa olevien tutkittavien kanssa samaa ikäluokkaa olevia naisia, joten koemme, että lähestyminen aiheita kohtaan helpottuu saman ikäluokan myötä. Käsittelemme opinnäytetyötä myös tulevien sairaanhoitajien tutkintojemme kannalta ja sovellamme jo opittua aikaisempaa tietoa opinnäytetyötä tehdessämme.

Laadullisesta tutkimuksesta käytetään useita eri ilmaisuja, mutta tässä opinnäytetyössä käytetään termejä laadullinen ja kvalitatiivinen. Näitä ilmaisuja voidaan käyttää synonyymeinä, mutta ne voidaan jaotella myös eriäviksi taustojensa ja merkitystensä mukaan. (Tuomi – Sarajärvi 2002: 16.) Kvalitatiivista tutkimusta tehdessä otoksen koon määrittää tutkimuksen tarkoitus ja saadakseensa riittävän laajan tutkimuksen on mietittävä, kuinka saavutetaan laadukas, edustava, tieteellinen ja yleistettävä aineisto. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa paneudutaan aineiston laatuun enemmän kuin aineiston määrään, sillä kun taas kyselytutkimuksissa aineistot ovat yleensä otokseltaan suurempia ja niissä keskitytään määrään hieman enemmän. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on teoreettinen yleistettävyys, jota tavoitellaan kokemusten ja yksittäisten tapausten avulla.

(Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2009: 83.) Opinnäytetyön aineiston analyysissä tulee ilmi paljon erinäisiä kokemuksia yksittäisiltä haastateltavilta, jolloin teoreettinen yleistettävyys on tavoiteltavissa.

4.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyöhön on kerätty aineisto valmiiksi, joka on toteutettu teemahaastattelun avulla ja haastattelumateriaali on peräisin hankkeen toimijoilta. Teemahaastattelu mahdollistaa tutkijalle sen, että aiheesta saadaan kokonaisymmärrys ennakkokäsityksien mukaan. (Kananen 2017: 50). Teemahaastattelu voidaan toteuttaa esimerkiksi puolistrukturoidulla haastattelulla, jolloin kysyttävien kysymysten muotoilua voi vielä haastattelun aikana muuttaa tilanteen mukaan. Tutkittaville tulisi kuitenkin myös antaa vapaus kertoa koetusta ilmiöstä itselle sopivalla ilmaisukeinolla. Kirjassaan Ahonen ym. (2008) toteaa, että haastattelu aineiston keruu muotona on toimiva, sillä se motivoi haastateltavia huomattavasti kyselylomakkeita enemmän, osaltaan sosiaalinen tilanne voi olla yksi motivaatiotekijöistä. Tulee kuitenkin myös ottaa huomioon, että tutkijan kysymykset ovat suunniteltu niin, että tutkija saa vastauksia haettuihin tutkimuskysymyksiin. (Silverman 2013: 202). Puolistrukturoidussa haastattelussa keskeisimmät asiat haastatteluun liittyen on ennalta jo sovittu, mutta haastatteluun on jätetty myös yllä kuvattua vapautta. Haastattelua käytettäessä olisi toivottavaa, että samoja tutkittavia haastateltaisiin useamman kerran, jotta tutkittavat rentoutuisivat ja pystyisivät näin ollen keskustelemaan avoimesti tutkittavasta ilmiöstä. (Paunonen – Vehviläinen-Julkunen 1997: 152–156.; Kankkunen –Vehviläinen-Julkunen 2009: 97.) Analyysimateriaalia on 17 haastattelusta, joista kahta miestä on haastateltu kahteen kertaan (n=15). Haastateltavat olivat 16–29-vuotiaita nuoria miehiä, jotka ovat osallistuneet elämänkulkupajoihin Helsingissä ja Kouvolassa.

Haastattelurunkona jokaisessa haastattelussa on käytetty samoja haastattelukysymyksiä, joissa tarkastellaan taustatietoja, haastateltavan ikää, sukupuolta sekä asuinpaikkaa. Haastattelukysymyksissä käydään myös läpi koulutus- ja työhistoriaa sekä motivaatiota näiden ja tulevaisuudensuunnitelmien välillä. Haastateltavien lapsuutta sivuutetaan haastattelukysymyksissä keskustelemalla haastateltavien vanhempien ammateista, kouluttautumisesta sekä työllisyydestä. Haastattelun yhtenä laajimpana kysymysrunkona toimii haastateltavien nuorten miesten ohjautuminen työpajoille, selvitetään, mitä kautta nuoret ovat pajoille päätyneet ja mitä kokemuksia pajatoiminnasta on ilmennyt. Tässä haastattelun vaiheessa pyritään selvittämään, miten työpajatoimintaa voitaisiin

kehittää ja miten sen on koettu hyödyntävän nuoria elämänkulun suhteen. Haastateltavien tyytyväisyyttä omaan elämään tarkastellaan numeraalisten väittämien avulla, jonka avulla voidaan selvittää elämänkulun aikana tapahtuneet käännekohtat ja koettu tyytyväisyys sekä merkitys itsestä. Haastattelukysymyksistä saadaan myös selville, ovatko haastateltavat nuoret kokeneet tulleen kuulluksi ja huomioduksi sekä he kuvaavat myös luottamussuhteitaan muihin ihmisiin sekä oman elämänsä hyvinvoinnin osatekijöitään. Viimeinen haastattelukysymys käsittää palveluiden laadun ja tukipalveluiden saatavuuden ja haastateltavat tuovat ilmi käytetyt palvelut viime vuosien aikana.

4.3 Aineiston analysointi

Sisällönanalyysin avulla mahdollistetaan erilaisten aineistojen analysointi ja aineistojen kuvaaminen. Sisällönanalyysin avulla pyritään lähtökohtaisesti siihen, että ilmiöiden kuvaaminen tapahtuu yleistävällä tasolla ja esitetään tutkittavien ilmiöiden väliset suhteet. (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2009: 134.) Sisällönanalyysi on menetelmä, jonka avulla analysoidaan ja tarkastellaan systemaattisesti tapahtumien ja asioiden merkityksiä, yhteyksiä toisiinsa sekä näiden välisiä seurauksia. Sisällönanalyysiä käytettäessä hyviä havainnollistavia dokumentteja ovat muun muassa artikkelit, raportit, valokuvat ja puheet, joiden avulla analysointi konkretisoituu ja systematisoituu. (Janhonen – Nikkonen 2001: 21–23.) Kuviossa 2 havainnollistetaan aineiston analyysin vaiheita, sillä kvalitatiivista tutkimusta analysoidessa voidaan sen vaiheita ja tuloksia esittää kuvioiden, taulukoiden sekä tekstien avulla. Kuviot ja taulukot toimivat lukijalle apuvälineenä analyysin kokonaiskuvan ja eri vaiheiden hahmottamiseksi. Kuvioiden avulla myös ilmaistaan asioiden vaikutussuhteita toisiinsa. (Hirsjärvi – Hurme 2000: 169–170.) Alkuperäisellä ilmaisulla tarkoitetaan litteroimatonta, haastateltavan omaa ilmaisua, jonka jälkeen se on pelkistetty, eli kirjoitettu kirjakielellä, oikeaoppisesti ja selkeästi. Pelkistysten jälkeen on luotu yhdistäviä alaluokkia ja käsitteitä, joiden pohjalta on muodostunut yläluokkia ja yläluokkien perusteella valikoitunut kaksi käsitteellistä pääluokkaa.

Kuvio 2. Kuvaus aineiston analyysistä.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty pääosin haastattelumateriaaleja ja taulukoita konkretisoitavana tekijänä. Taulukoita käytettäessä on pyritty tiivistämään sisältö mahdollisimman yksinkertaiseksi, jolloin vastauksien toisto konkretisoituu ja kokonaisuus hahmottuu selkeämmin. (Hirsjärvi – Hurme 2000: 170.) Taulukossa 1 tulee ilmi myös keskeisimmät alaluokat, joiden avulla on päädytty muodostamaan kaksi pääluokkaa, jotka muodostuivat aineiston analyysissä suurimmiksi kokonaisuuksiksi.

Taulukko 1. Pelkistetty esimerkki luokittelusta.

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
-Huonot kotiolot -Taloudelliset haasteet	Taloudellisen tuen ja turvan tavoitteleva	Taloudellinen turva ja sosiaaliset tekijät
-Yhteenkuuluvuus -Työttömyydestä aiheutuva masentuneisuus -Ennakkoasenteet -Odotukset	Syrjäytymisen riskitekijät elämänsä aikana	
-Sosiaalisten taitojen kehittäminen -Vertaistuki -Perhe	Sosiaalisten suhteiden ja vertaistuen merkitys elämänsä aikana	
-Työllistyminen -Kiinnostuksen kohteet	Työllistymisen ja koulutautumisen tukeminen työpajatoiminnalla	
-Palveluiden saatavuus -Matalan kynnyksen palvelut -Terveystuho	Työllistettävien nuorten tukipalvelut	
-Elämäntuho -Arkielämän selkeytyminen -Onnistumisen kokemukset	Arjessa selviytymisen tukeminen	Tukipalvelut ja henkinen hyvinvointi
-Tuen tarve -Motivaatiokeino -Luovuus	Omien motivaatiokeinojen löytäminen ja hyödyntäminen	

5 Tulokset

Tässä luvussa kuvataan Matti—hankkeen aineiston analyysin tuloksia vastaten opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä oli kolme, joten analyysiä tehdessä muodostui kaksi pääluokkaa, joiden pohjalta tuloksia on tarkasteltu ja avattu. Hankkeeseen osallistuneet nuoret miehet kokivat selkeästi yhteneväisiä kokemuksia ja tunteita elämänsä aikana.

5.1 Taloudellinen turva ja sosiaaliset tekijät

Ensimmäiseksi pääluokaksi tutkimustuloksia analysoidessa muodostui taloudellinen turva ja sosiaaliset tekijät nuorten miesten elämänsä aikana. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään taloudellisen tuen merkitystä, syrjäytymisen riskitekijöitä nuorten miesten elämänsä aikana sekä palveluiden merkitystä koettuun hyvinvointiin. Alaluvuissa tarkastellaan myös sosiaalisten suhteiden sekä vertaistuen merkitystä elämänsä aikana. Tutkimustuloksissa tarkkaillaan myös perheolojen vaikutusta motivaatioon, kouluttautumiseen sekä työllistymiseen sekä käydään läpi nuorten ohjautumista työpajoihin.

5.1.1 Taloudellisen tuen ja turvan tavoitteleva

Taloudellinen tilanne vaikuttaa nuorten miesten elämänsä aikana monella eri tavalla. Taloudelliset haasteet ja vaikeudet ovat olleet jopa este jatko-opinnoille tai valmistumiselle ja huolettaneet monia nuoria niin paljon, että opinnot ovat keskeytyneet tai jääneet kokonaan suorittamatta.

Opiskelin kolme ja puoli vuotta sähköelektroniikkaa. Sen jälkeen puolitoista vuotta autoalaa. Kummastakaan minulla ei ole tutkintotodistusta, koska velkani kasvoivat, niin opintoni keskeytyivät. (M2)

Nuoret miehet tuovat esiin myös asumisolosuhteiden merkityksen ja vaikuttamisen taloudelliseen suhtautumiseen elämänsä aikana. Huonot kotiolot ja asuminen vanhempien luona on ollut haasteena pärjätä elämänsä aikana, sillä olisi haluttu elää itsenäisesti ja pärjätä taloudellisesti. Nuorille työpajatoiminta on toiminut myönteisesti taloudellisen tuen ja turvan saavuttamiseen elämänsä aikana. Työpajatoiminta on antanut realiteettia työelämästä ja tukea myös taloudellisesti niille, jotka saavat palkkaa työpajatoiminnasta. Työpajatoiminnan avulla nuoret ovat alkaneet miettiä myös oppisopimuskoulutuksen mahdollisuutta.

5.1.2 Syrjäytymisen riskitekijät elämänselän aikana

Nuorten miesten syrjäytymisen riskitekijöitä on monenlaisia, mutta esiin nousevat yhteen kuulumattomuuden tunne, kiinnostuksen puute, työttömyydestä aiheutuva masentuneisuus, perhe- ja kotiolosuhteiden vaikutus sekä ennakoasenteet. Masentuneisuus on ollut nuorille haastava asia keskustella tai hakea apua, sillä tähän olisi tarvittu laajempia tukipalveluita- ja verkostoja. Nuori ei välttämättä itse edes tunnista masennusoireitaan tai näitä saatetaan vähätellä ja varsinkin, jos nuorella ei ole esimerkiksi perhettä ympärillään, jotka tunnistaisivat nuoren eriävällisen käytöksen. Osa nuorista myös kertoi, että ei saanut tarvittavaa apua omista yrityksistään huolimatta ja tässä voidaan nähdä selkeä yhteys syrjäytymisriskiin. Nuoret ovat myös kokeneet, että esimerkiksi vanhempien koulutautumisella, työllistymisellä sekä odotuksilla on ollut vaikutusta nuoriin ja heidän elämänselkkuunsa. Tukipalveluista saadut negatiiviset kokemukset ovat vaikuttaneet nuorten elämänselkkuun ja erityisesti nuoret kertovat yläasteella koetusta yksinäisyydestä ja tuen tarpeesta. Yläasteella on jouduttu tekemään päätöksiä tulevaisuuden suhteen ja on koettu, että vanhemmilta tullut painostus ja vähäinen tuki koulussa ovat tuoneet lisähaastetta päätöksentekoon, joka on johtanut pahimmillaan opintojen lopettamiseen.

Erinäiset muuttuvat olosuhteet koulussa sekä perhe-elämässä ovat vaikuttaneet nuorten koulumenestykseen ja motivaatioon. Osa haastateltavista nuorista on kokenut luottamuksen puutetta tai sen menettämistä. Muutama nuorista kertoi hankalista perheolosuhteista ja varsinkin vaikeista suhteista isään. Vanhempien eroamiset on koettu elämän käännekohtiksi ja yleisestikin vanhemmista erossa olo on koettu negatiivisena tunteena.

5.1.3 Sosiaalisten suhteiden ja vertaistuen merkitys elämänselän aikana

Työpajatoiminta on tukenut nuoria miehiä luomaan, ylläpitämään ja kehittämään sosiaalisia suhteitaan. Haastateltavien mielestä vertaistuen kokemukset ja kokemusasiantuntijoiden luennot ovat luoneet positiivisia tuntemuksia ja uskoa elämässä pärjäämiseen. Haastatteluista käy ilmi, että nuoret miehet ovat voineet samaistua kokemusasiantuntijoihin ja tämä on edesauttanut nuorten motivaation nousua, lisännyt onnistumisen kokemuksia elämässä sekä tuonut lisää luottamusta omaan toimintaan. Kuitenkin osa nuorista koki, että samaistuminen saman ikäiseen kokemusasiantuntijaan olisi ollut luontevampaa.

Kokemusasiantuntijat ovat hyvä asia, kun on joku kertomassa, miten itse on toiminut vastaavassa tilanteessa, niin siitä voi saada jotain tukea siihen mitä kannattaa tehdä tietyissä tilanteissa ja mitä miettiä. (M7)

Haastateltavat kertovat, että sosiaalisten taitojen eroavaisuus ja luottamuksen puute on koettu haasteeksi elämässä vähäisten sosiaalisten kokemuksien vuoksi, mutta työpajatoiminnan avulla nuoret miehet ovat saaneet tukea ja oppimista sosiaalisten taitojen kehittämiseen, sillä he ovat pajatoiminnan avulla tutustuneet uusiin ihmisiin. Osa nuorista kuitenkin myös koki, että työpajoissa on ollut pakko olla sosiaalinen, vaikka ei olisi välttämättä halunnut. Sosiaalisten taitojen kehittyminen on kuitenkin nuorille toivottavaa ja tähän on hyvä nuoria rohkaista. Haastatteluista käy ilmi, että perhe ja ystävät ovat suuressa osassa nuorten elämänskulkua ja yksi tärkeimmistä hyvinvoinnin osatekijöistä. Sosiaalinen verkosto, vertaistuki sekä positiivinen palaute on tämän tutkimuksen mukaan ollut merkittävä tekijä nuorten koettuun hyvinvointiin elämänsä aikana niin työpajatoiminnassa kuin vapaa-ajallakin.

5.1.4 Työllistymisen ja kouluttautumisen tukeminen työpajatoiminnalla

Nuorten ohjautuminen työpajoihin tapahtuu eri olosuhteista. Osa nuorista kertoo olleensa työttömänä pidemmän aikaa ja osa kertoo tehneensä erinäisiä työtehtäviä vuosien varrella. Toisilla nuorista työkokemusta ja koulutustaustaa löytyy, mutta välttämättä mikään näistä ei ole tuntunut vielä alalta, johon haluaisi työllistyä pidemmäksi ajaksi. Haastatteluista analysoidessa yhdistävä tekijä nuorille oli se, että työpajatoiminnan monipuolisuus oli koettu positiivisena vaikuttajana ja tekijänä motivaation kasvuun. Monipuolisuudella tässä yhteydessä tarkoitetaan työpajojen sisällä tapahtuvaa toimintaa, kuten eri alojen kokeilemistä, muun muassa puutöiden ja metallitöiden kokeilemistä.

Nuoria ja heidän tarpeitaan sekä kiinnostuksen kohteitaan pitäisi kuunnella enemmän, jotta he löytäisivät oman polkunsä ja uskaltaisivat toteuttaa itseään. Tällöin heidän elämänsä ei menisi hukkaan. (M9)

Alaluokkina on käytetty aineistoa analysoidessa muun muassa sanoja kiinnostuksen kohteet, työllistyminen ja kouluttautuminen, jotka kaikki korreloivat keskenään ja tuloksista tuleekin ilmi, kuinka työllistyminen ja kouluttautuminen ovat konkretisoituneet työpajatoiminnan avulla. Nuoret ovat pystyneet työpajalla suorittamaan tutkintojaan loppuun ja saaneet apua esimerkiksi ansioluettelon tekemiseen työpajojen ohjaajilta, joka on

edesauttanut työnhakua ja työllistymistä. Ohjaajien tarjoama tuki on koettu tärkeäksi, sillä monet haasteltavista toivat ilmi sen, että peruskoulussa tukea ei ollut tarjolla tarpeeksi ja opiskelijoiden mielenkiinnonkohteita ei kuunneltu riittävästi.

5.2 Tukipalvelut ja henkinen hyvinvointi

Tutkimukseen osallistuvien nuorten haastatteluiden vastausten perusteella toiseksi pääluokaksi muodostui käsite, joka pitää sisällään tukipalvelut, joita nuoret ovat käyttäneet sekä henkisen hyvinvoinnin merkityksen. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään työllistymisen ja koulutuksen merkitystä nuorten miesten elämänculussa- ja laadussa ja tässä tulee ilmi myös työpajatoiminnan osuus nuorten työllistymiseen ja kokemuksiin työllistymisestä. Tarkastellaan myös kouluttautumisen ja mielekkäiden asioiden tekemisen merkitystä henkiseen hyvinvointiin. Tutkimustuloksissa tulee ilmi myös, miten nuoret miehet kokivat säännöllisyyden ja arkirytmien vaikutuksen ja millä keinoin nuoria miehiä tuettiin arjessa selviytymiseen mahdollisimman omatoimisesti. Motivaatiokeinot ovat tärkeässä roolissa nuorten miesten syrjäytymisen ehkäisemisessä ja motivaatiokeinojen konkreettinen hyödyntäminen arjessa.

5.2.1 Työllistettävien nuorten tukipalvelut

Haastatteluissa nuoret kertovat, miten he ovat kokeneet palveluiden laadun ja lähestytävyyden sekä kertovat mitä palveluita he itse ovat käyttäneet. Monet nuorista kertovat olleensa työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaana, jota kautta he ovat ohjautuneet työpajalle. Tulee ilmi myös nuoruudessa eli esimerkiksi yläasteella koetut palvelut ja näiden saataavuus. Kouluterveydenhuolto puhuttaa nuoria ja kokemus kouluterveydenhuollosta on ollut se, että kouluterveydenhuollon ammattilaiset ovat kuitenkin ohjanneet opiskelijan terveydenhuollon piiriin, kun opiskelija olisi tarvinnut kuuntelemisen tukemista kouluterveydenhuollon parista. Haastatteluissa tulee kuitenkin myös ilmi tyytyväisyys esimerkiksi psykologin tapaamisista, ja kehittämisideana nuoret toivat ilmi yhteistyön kehittämisen oppilaitosten ja työpajojen välillä.

Ongelmallisena nuoret kokivat sen, että työpajan piirissä ollessaan, ei siihen kuulu minikäänlaista terveydenhuoltoa. Huoli tuotiin varsinkin mielenterveysongelmista keskusteltaessa, sillä työpajalla oleva nuori voidaan ohjata vain perusterveydenhuollon piiriin. Nuorelle haastavaa voi olla virallisten asioiden hoitaminen tai viranomaisiin yhteydenotto, joten matalan kynnyksen palvelut ovatkin avainasemassa työpajalla oleville nuorille.

5.2.2 Arjessa selviytymisen tukeminen

Haastattelumateriaalia analysoidessa alaluokiksi muodostuivat muun muassa onnistumisen kokemukset, elämänhallinta ja arkirytmi. Nuorten vastauksissa oli selkeää yhteneväisyyttä sen suhteen, että arkirytmi ja perustarpeet koettiin olevan perusta kaikelle muulle elämässä. Perustarpeiksi nuoret olivat määritelleet muun muassa ruoan, unen sekä terveyden. Arkirytmin ja perustarpeiden ollessa kunnossa on huomattu selkeää motivaation nousua työnhakua ja tulevaisuuden suunnitelmia kohtaan.

Työpaja on monille nuorille tuonut rytmitystä arkeen ja myös sosiaaliset suhteet ovat laajentuneet ja omien sosiaalisten taitojen on koettu parantuneen työpajojen myötä. Nuorten tullessa työpajalle on heille tehty alkukartoituslomakkeet ja jo näitä tehdessä on huomattu, että suurin osa nuorista on toivonut työpajan tuovan rytmiä elämään, saavansa mahdollisesti oman kodin ja pystyvänsä turvaamaan taloudellisen tilanteensa tulevaisuudessa. Tästä jatkumona tulikin ilmi palkkatyön löytyminen työpajatoiminnan avulla tai mahdollinen kouluttautuminen, jotta työllistymisen mahdollisuus kasvaisi tulevaisuudessa ja näin ollen taloudellinen tilanne olisi turvattu ja vakaampi. Vaikuttavaksi tekijäksi on myös koettu elämänhallinta, osaltaan nuoret tiedostavatkin sen, että vaikuttamisen mahdollisuus on, mutta toisaalta nuoret kokevat, etteivät ole itse kykeneväisiä vaikuttamaan omaan elämäänsä tarpeeksi nopeasti. Työpajatoiminta on kuitenkin näiden haastattelutuloksien pohjalta tehnyt selkeää ja vaikuttavaa tulosta arjessa selviytymisen tukemiseen.

5.2.3 Omien motivaatiokeinojen löytäminen ja hyödyntäminen

Nuoret pohtivat omia oppimisen keinojaan sekä opiskelumotivaatiotaan ja haastatte- luissa käytiin paljon keskustelua myös nuorten tulevaisuuden haaveista ja unelmista. Erilaiset keinot luovuuden toteuttamiseksi ja niin ollen omien mielenkiinnon kohteiden löytäminen ja saavuttaminen on myös puhuttanut nuoria. Haastatteluista kävi ilmi monien nuorien oppimisvaikeudet, jotka ovat johtaneet motivaation vähenemiseen, sillä on myös koettu, että oppilaitoksissa opettajat ovat välinpitämättömiä oppimisvaikeuksien suhteen. Nuoret myös kokevat, etteivät välttämättä kykenisi suorittamaan tutkintojaan loppuun saakka motivaation puutteen vuoksi. Työpaja on kuitenkin antanut onnistumisia ja lisännyt motivaatiota tutkintojen suorittamiseksi.

Motivaationi on kasvanut, varsinkin löytäessäni oman mielenkiinnonkohteeni koruista, jotka inspiroivat minua. Koruja ja musiikkia tehdessäni saan toteuttaa omaa persoonaani. (M9)

Haastatteluista tuotiin ilmi tuen merkitys motivaation kasvussa, oppilaitosten antama tuki varsinkin tilanteissa, joissa nuori on epäonnistunut, on merkityksellinen ja mieleenpainuva hetki nuorelle. Tukea ja kannustusta tulisi antaa erityisesti silloin, kun nuori kokee olevansa epäonnistunut tai ylipäänsä nuoren kokiessa vastoinkäymisiä. Toinen merkittävä keino motivaation kasvuun on toiminta haaveiden avulla, edesautetaan nuoren haaveiden mahdollistamista esimerkiksi auttamalla nuorta hankkimaan haaveeseen liittyvää koulutusta tai työkokemusta.

6 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastelemme opinnäytetyön tuloksia Matti – hankkeeseen pohjautuen. Käsitlemme myös työn luotettavuutta sekä eettisyyttä. Lopuksi pohdimme opinnäytetyön kehittämis ehdotuksia sekä omaa ammatillista kasvua opinnäytetyön aikana.

6.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata haastattelumateriaalien perusteella, miten nuoret miehet kokivat elämänsä työpajatoiminnan avulla, joko positiivisesti tai negatiivisesti. Opinnäytetyö tuotti tietoa, jota voidaan käyttää ehkäisevänä keinona nuorten miesten syrjäytymisessä sekä jatkotutkimuksissa.

Tässä opinnäytetyössä tutkimustulosten perusteella päädyttiin siihen, että Kouvolassa ja Helsingissä järjestetyillä työpajoilla on ollut positiivinen koettu vaikutus elämänsä kuun- ja laatuun. Työpajoilla käyneet nuoret saivat työpajojen myötä arvokasta kokemusta eri aloista ja työn tekemisestä. Työllistymisen mahdollisuudet saivat konkreettisen merkityksen, sillä tutkintoja suoritettiin työpajojen avulla loppuun ja työpaikat mahdollistettiin siten, että työnhaussa oltiin nuorten tukena ja autettiin nuoria haastaviksi koetuissa tilanteissa. Työpajatoiminnalla edesautettiin subjektiivisen vahvistamista ja näin ollen nuorten miesten saadessa opiskelu- tai työpaikan on yhteenkuuluvuudentunne yhteiskunnassa ja omassa arkielämässä voimistunut. (Hankesuunnitelma 2016.)

Nuoret kokivat työpajojen ohjaajien tuen merkityksellisenä ja osittain nuoret kokivat saavansa takaisin myös lapsuudessa menetettyä tukea vanhemmilta. Nuoret kokivat kuuluvansa yhteisöön ja he myös kokivat, että heitä on kuunneltu ja heidän mielipiteitään on arvostettu työpajoilla. Tutkimuksessaan Anttonen (2017) on havainnut, että yhteenkuuluvuuden tunne johonkin yhteisöön on koettu turvalliseksi ja luotettavaksi keinoksi itsensä ilmaisemiseen, joka on tässä hankkeessa lisännyt subjektiivisen tukemista nuorilla miehillä. Tulosten tarkastelun perusteella voidaan siis päätellä, että Matti-hankkeen työpajatoiminta on vähentänyt nuorten miesten syrjäytymisriskiä ja edistänyt heidän yhteenkuuluvuuden tunnettaan yhteiskunnassamme. Myös Deci & Ryan (2000) viittaavat artikkelissaan Ryanin ja Grolnickin tutkimukseen, jossa on todettu, että ihminen tarvitsee ympäristön, jossa hän voi tuntea turvallista yhteisöllisyyttä sekä tunteen olla yhteydessä muihin ihmisiin. Työpajatoiminnan avulla on tulosten mukaan saavutettu tämä yhteisöllisyyteen ja ympäristöön koettu tunne. Björklund ym. (2015) mukaan elämänlaadun on

myös koettu parantuneen silloin, kun on saavutettu tasapainoa muun muassa taloudellisesti sekä henkisesti arkielämän kulussa.

Ongelmakohtina nuoret toivat ilmi terveydenhuollon puutteellisuuden varsinkin mielen-terveyspalveluita mietittäessä. Nuoret toivoisivatkin, että palveluja kehitettäisiin työpajojen, koulujen ja terveyspalveluiden välillä, jolloin yhteistyö olisi jouhevampaa ja esimerkiksi mielenterveyspalveluiden saatavuus olisi helpompaa. Tällä hetkellä nuorten kokemus terveyspalveluiden käytöstä oli pääosin negatiivista ja nuorilla oli tunne, että he olisivat kaivanneet esimerkiksi psykologin kanssa keskustelua, mutta työpajalta se ei ollut mahdollista. Perusperiaate suomalaisessa terveyspolitiikassa on kuitenkin laadukkaiden palveluiden tarjoaminen sosioekonomisesta asemasta tai taloudellisista tekijöistä riippumatta. (THL 2018.) Mikäli nuoret kokevat, etteivät saa yhtenäistä palvelua muiden välillä, voi se johtaa taas eriarvoisuuden tunteeseen, mitä työpajatoiminnalla pyritään taas välttämään.

Perheolot sekä taloudelliset tekijät olivat keskeinen osa kiinnostuksen puutteeseen sekä opintojen keskeyttämiseen. Vanhemmilta tullut paine menestyä ja saattaa opinnot loppuun tekivät nuorille päinvastoin, motivaatio väheni entisestään ja paine kertyi liian suureksi, joten opintoja on jätetty jopa kesken tämän takia. Kuten Rytönen (2015) artikkelissaan toteaa, sosioemotionaalisten tekijöiden muuttuessa negatiiviseksi, voi se johtaa ongelmakäyttäytymiseen, joka tässä hankkeessa osalla nuorista on tapahtunut. Nuoret olisivat tarvinneet kaikilla elämän osa-alueilla huomattavasti laajempaa tukiverkostoa, jotta tulevaisuus olisi näyttänyt valoisammalta.

Työpajojen kaltaista toimintaa voisi tuoda ilmi jo peruskoulussa, jotta yläasteellakin oltaisiin tietoisia, millaisia mahdollisuuksia nuorilla on. Yläasteelta lähdettäessä kaikki eivät ole tietoisia, mihin suuntaan halutaan lähteä jatko-opiskelemaan, joten työpajan kaltainen toiminta on osalle erittäin hyödyllinen tapa lähteä miettimään koulutusmahdollisuuksia. Matti—hanketta itsessään voisi kehittää kokemusasiantuntijoiden ikäjakaumaa mietittäessä, sillä monet hankkeeseen osallistuneista nuorista toivat ilmi sen, että oman ikäiseen kokemusasiantuntijaan olisi helpompi samaistua, kun huomattavasti iäkkäämpään henkilöön. Kokemusasiantuntijan ollessa samaa ikäluokkaa, nostaisi tämä nuorten motivaatiota, mikäli he näkisivät ja saisivat kokemuksen siitä, että vaikeistakin elämäntilanteista voi selvitä ja päästä eteenpäin. Kokemusasiantuntijoiden merkitystä on tutkittu muun muassa terveydenhuollon piirissä eri sairaaloissa ja onkin todettu, että kokemusasiantuntijoilla on voitu vähentää yksinäisyyden tunnetta. Kokemusasiantuntija on ollut

saman tyyppisissä tilanteissa, jolloin samaistuminen luonnollisesti helpottuu puolin ja toisin vertaistukea jaettaessa. (Seppänen 2018: 1032–1035.)

Tulosten perusteella voidaan lopuksi todeta, että hankkeen hyödyt ovat yhteiskunnallisella tasolla kustannusvaikuttavia ja työpajatoiminta on tehokkaaksi todettu keino edesauttaa nuorten miesten työllistymistä sekä kouluttautumista. Kuitenkin tuli ilmi, että nuorten miesten syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen tulisi alkaa jo lapsuudesta ja perheoloilla on merkittävä vaikutus nuoren kasvuun ja kehitykseen jokaisella elämän osa-alueella.

Arkielämän on koettu helpottuvan työpajatoiminnan myötä, samoin kuin taloudellisten vaikeuksien. Työpajatoiminta on auttanut nuoria miehiä kokonaisvaltaisesti kasvamaan ja kehittymään ihmisinä sekä työntekijöinä ja yhteiskunnan tasavertaisina jäseninä. Työpajatoiminnan avulla nuoret miehet ovat saaneet käsitellä myös lapsuudessa koettuja hetkiä, jotka ovat osaltaan tuonut oivalluksia ja vastauksia nuorten miesten ongelmakohtiin elämässä. Sosiaaliset taidot- ja verkostot ovat kasvaneet sekä saatiin onnistumisen kokemuksia, jotka kasvattivat nuorten motivaatiota esimerkiksi kouluttautumisen sekä työllistymisen suhteen. Motivaatiota kasvatti myös muun muassa ohjaajien kannustus omia unelmia kohtaan.

6.2 Luotettavuus

Tässä opinnäytetyössä on kaksi tekijää ja aikataulutusta tulee Metropolia Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön suunnitelmasta ja opetussuunnitelmasta, jolloin on suunniteltu tarpeeksi aikaa aineiston keräämiseen ja tulosten analysointiin, joka edistää tutkimuksen luotettavuutta. Opinnäytetyön aineiston keruu toteutettiin teemahaastattelun avulla ja aineisto on kerätty valmiiksi, mutta tämä ei kuitenkaan vähennä opinnäytetyön luotettavuutta, sillä haastattelut on tehty luottamuksellisesti ja toteutettu asianmukaisesti. Haastattelumateriaalia on käytetty jo aikaisemmissa opinnäytetöissä luotettavana lähteenä, joten tämä luo myös turvaa lähteen luotettavuuteen. Alkuperäinen aineisto, jolla tutkimusten tulokset ovat analysoitu, ovat tallessa, joten aineiston keruu materiaalit ovat tarvittaessa esiteltävissä. Tällä voidaan varmistaa tutkimuksen luotettavuus ja todentaa sitä tarpeen mukaan. (Kananen 2017: 72.) Tämän opinnäytetyön alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck-järjestelmällä ja plagiointiprosentiksi tuli 4%, jolla lisätään myös työn luotettavuutta ja todennetaan opinnäytetyön tekijöiden perehtyvyys työn aiheeseen ja aiempaan tutkittuun tietoon.

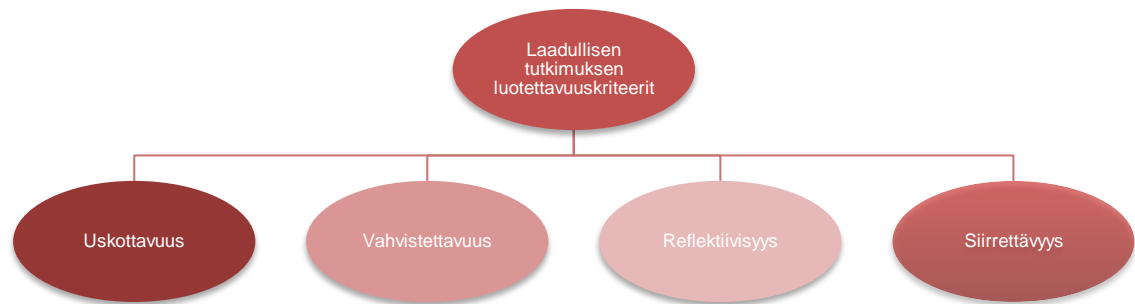
Analysoidessamme haastattelumateriaalia otimme huomioon kysymysten laadun ja toiston haastatteluissa. Haastatteluissa ilmeni selkeää toistoa kysymysten suhteen, joka luo luotettavuutta haastattelumateriaalia analysoidessa. Analyysimenetelmänä toimii aiemmin mainittu teemahaastattelu, jota on tutkittu ja todettu luotettavaksi ja toimivaksi analyysimenetelmäksi. Tekijöinä olemme vastuussa omasta osaamisestamme analyysiä tehdessämme ja tekijöiden tulee olla lähdekriittisiä tiedonhakua toteuttaessaan eri tietokannoista. (Tuomi – Sarajärvi 2018: 163–164.)

Laadullisessa tutkimuksessa ei ole tarkkoja ja täsmällisiä tulkintasääntöjä, joten tulkin tekeminen aineistosta vaatii tulkinlukutaitoa. Tässä opinnäytetyössä on käytetty eri lähteitä, joista on kerätty aineistoa työhön ja tästä syystä tulkinta joudutaan tekemään monilähteisenä synteesisinä. Lisätäkseen työn luotettavuutta, on molempien kahden tekijän tultava samaan lopputulokseen aineiston tulkinnessa, sillä tällöin kyseessä on tulkin ristiriidattomuus. (Makkonen 2014: 153.) Haastattelujen analysointi toteutettiin tässä opinnäytetyössä siten, että kaksi tekijää analysoivat puoliksi haastattelumateriaalit, jonka jälkeen koko materiaali käytiin vielä läpi kahden tekijän kesken. Haastattelumateriaalien tulokset olivat kahden tekijän välillä päätyneet samoihin tutkimustuloksiin, joka tarkoittaa sitä, että tulkin ristiriidattomuus toteutui ja tutkimustulokset ovat luotettavaa materiaalia.

Luotettavuutta työssä lisää myös niin kutsuttu saturaatio, jolla tarkoitetaan sitä, että eri lähteistä käytetyt ja löydettyt tutkimustulokset alkavat toistua. Tällöin voimme todeta, ettei yksi havaintoyksikkö lisää työn luotettavuutta, eikä se riitä työn kylläntymiseen. Kylläntymisellä tarkoitetaan sitä, että pyritään ottamaan uusia havaintoyksiköjä tutkittavaksi niin kauan, että ne toisivat jotain uutta tutkittavaan tutkimukseen. Niin sanottu kylläntymispiste on saavutettu, kun vastaukset alkavat toistaa itseään. (Makkonen 2014: 153–154.) Tutkimustuloksia analysoidessa huomasimme selkeää toistoa sosiaalisten suhteiden, taloudellisen turvan, syrjäytymisen riskitekijöiden, psyykkisten tekijöiden, arjessa selviytymisen, kouluttautumiseen- ja työllistymiseen tukemisen sekä löydettyjen motivaatiokeinojen välillä. Kysymysten ja vastausten toisto ja jatkumo luovat luotettavaa ja uutta tutkittua tietoa hankkeen aiheeseen.

Luotettavuutta tässä opinnäytetyössä vahvistavat myös yleiset luotettavuuskriteerit. Kuviossa 3 on kuvattuna luotettavuuskriteerien alaluokat, joita ovat uskottavuus, vahvistettavuus, reflektiivisyys sekä siirrettävyys. Luotettavuuden arviointia on tehty koko opinnäytetyö prosessin ajan ja luotettavuutta on tarkasteltu työn omista lähtökodista, joilla

tässä tilanteessa tarkoitetaan jo ennalta tehtyjä haastatteluja. (Kylmä – Juvakka 2007: 130–134.)

Kuvio 3. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteerit. (Kylmä – Juvakka 2007.)

6.3 Eettisyys

Tutkimuksen eettisyyttä voidaan miettiä lähtökohtaisesti siten, että mitä on hyvä tutkimus ja tulisi muistaa, että laadullinen tutkimus ei aina ole laadukas tutkimus. Tutkimuksen eettisyyttä voidaan peilata myös suoranaisesti tutkimuksen laatuun ja esimerkiksi tutkimussuunnitelman tulisi olla aina laadukkaasti tehty, sillä tutkimussuunnitelmasta on koko oma työ lähtöisin. Tutkimuksien eettisyyttä voidaan laiminlyödä esimerkiksi epäkunnioittamalla aikaisempaa tutkittua tietoa tai huolettomuudella viittauksia, lainauksia tai lähteitä tehdessä. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK 2012) mukaan tutkimusetiikalla haetaan eettisesti vastuullista toimintaa sekä eettisten toimintatapojen noudattamista kaikilla tieteenaloilla. Tutkimusta tehdessä tulee kiinnittää erityistä huomiota rehellisyyteen, aiempien saavutusten kunnioittamiseen sekä oikea oppisesti tehtyihin viitteisiin, lainauksiin sekä lähteisiin. (Tuomi – Sarajärvi 2018: 148–153.) Kaikissa tieteenaloissa, kuten hoitotieteessäkin pyritään siihen, että tutkimus löytää totuudenmukaisia tuloksia ja teorioita. (Eriksson – Isola – Kyngäs ym. 2018: 31.)

Tutkimuskysymysten asettelu on koettu eettiseksi ongelmaksi, sillä on mietittävä tarkkaan, millä asetelmalla ja tyylillä tutkimuskysymykset on esitetty. Tässä opinnäytetyössä haastetta tuo haavoittuva kohderyhmä, sillä on kyse nuorista henkilöistä ja haastavista elämäntilanteista. Hyvä tutkimusetiikka vaatii myös luotettavuutta tutkijalta esimerkiksi aikataulutusten sekä identiteetin salassa säilymiseen tarpeen mukaan. Tutkijan on tehtävä tutkimusta aina tutkittavien hyvinvointia ajatellen, eikä tutkimuksen valmistumista

varten. (Tuomi – Sarajärvi 2018: 156.) Tutkimuskysymyksiä luodessa on pidettävä mielessä, mitkä kysymykset ja aiheet saattavat olla arkaluontoisia tutkittaville. Yleistämättä, joidenkin tutkittavien mielestä esimerkiksi työhön ja työllistymiseen liittyvät kysymykset saattavat olla epämiellyttäviä, sillä tutkittavalla ja työnantajalla näkemykset voivat olla eriäviä. Tämän vuoksi haastattelijan on oltava valmis muokkaamaan kysymyksiä tarpeen tullen, kuitenkin tutkimuksen tavoite mielessä pitäen. (Ahonen – Lyytinen, H. – Lyytinen, P. – Nurmi – Pulkkinen – Ruoppila 2008: 285).

Eettisyyteen kuuluu kolme perusvelvollisuutta, joita ovat; velvollisuus ylläpitää tieteellistä julkisuutta, velvollisuus tuottaa luotettavaa tietoa ja tärkein tätä opinnäytetyötä ja siihen kuuluvaa kohderyhmää ajatellen, velvollisuus kunnioittaa tutkittavien oikeuksia. Velvollisuudet voivat joskus joutua ristiriitaan keskenään ja ristiriitojen ratkomiseksi, on ne ensin tunnustettava. Tutkittavien kohderyhmää ajatellen on muistettava, ettei tutkittavien oikeuksia saa loukata. Myöskään tutkittavien liika varjeleminen ei saa johtaa muun muassa tulosten vääristämiseen tai tieteen julkisuuden rikkomiseen. (Mäkelä 2005: 5.) Tässä opinnäytetyössä haastateltavien tuloksia tulee analysoida haastateltavien tunteita loukaamatta, mutta myöskään varjelematta. Tutkimustulokset tässä työssä ovat osaltaan henkilökohtaisiakin, mutta ne ovat tuoneet tutkimukseen uusia näkökulmia sekä johtopäätöksiä varsinkin perheolojen vaikutuksesta elämänkulkuun.

6.4 Kehittämisehdotukset

Kehittämisideana tähän opinnäytetyöhön seuraaville aiheeseen perehtyville olisi mahdollisuus pitkittäistutkimukseen, sillä aihe on yhteiskunnallisesti tärkeä ja hyvin laaja, joten työpajatoiminnan nuoria voisi mahdollisuuksien mukaan seurata ja tarkastella heidän elämänkulkuaan. Pitkittäistutkimuksella tarkoitetaan yksilöiden seuraamista elämän aikana useita eri kertoja, tässä tapauksessa siis hankkeeseen osallistuvia haastateltavia. (Ahonen ym. 2008: 277.) Pitkittäistutkimus mahdollistaisi sen, onko työpaja tuonut siellä käyneille nuorille miehille mahdollisuuksia esimerkiksi työelämän suhteen, onko työllistyminen onnistunut kuinka isolla prosentilla osallistuneista tai onko osa edelleen työttömiä. Näin ollen aihetta voitaisiin tutkia vielä laajemmin ja selvittää, mitkä ovat olleet ne tekijät, jotka ovat johtaneet työllistymiseen tai toisaalta mitkä olisivat ne tekijät, jotka eivät olisi johtaneet työllistymiseen työpajalta.

Kehittämisideana myös yhteistyö terveystalveluiden sekä työpajan välillä, jouheva reitti työpajoihin osallistuvien ja terveystalvelujen välille. Tähän voisi miettiä yhteistyötä esimerkiksi psykologian opiskelijoiden kanssa ja opinnäytetyö voitaisiin toteuttaa yhteistyössä yliopiston kanssa, jolloin työpajojen nuoret saisivat käyttöönsä psykologin palvelut ja tästä voitaisiin tehdä uusi laadullinen tutkimus, oliko yhteistyö hyödyllinen. Laadullinen tutkimus voitaisiin toteuttaa nuorille miehille kyselylomakkeella ja tämän pohjalta tulisi tutkimustulokset.

Työpajatoiminnan tuominen ihmisten tietoisuuteen, esimerkiksi opinnäytetyön voisi tehdä yläasteen opiskelijoille kyselylomakkeella, jossa kartoitetaan, tietävätkö yläkoululaiset työpajojen kaltaisesta toiminnasta ja tästä edelleen tutkimustulokset ja jatkokehittämisideat. Yläkoululaisille voisi tässä yhteydessä myös kertoa, että työpajan kaltaista toimintaa on olemassa, mikäli yläasteen loppuessa koetaan tunteita, että ei tiedetä mitä halutaan tehdä ja minne halutaan mennä.

Sairaanhoitajana hankkeen aihe on tärkeä, sillä se kattaa laajasti nuorten miesten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja sairaanhoitajina aiheen teoriapohjaa on helppo lähteä kirjoittamaan, sillä aiheita on käyty läpi jo opiskeluaikoina (kuten masennus, ahdistuneisuus, ikäkehitys). Opinnäytetyötä tehdessä perehtyneisyys aiheisiin kehittyy hurjasti, sillä tutkittua tietoa haetaan koko opinnäytetyöprosessin ajan ja sitä on paljon. Haastetta opinnäytetyön tiedon tuottamiseen toi kuitenkin se, että tuotettu tieto olisi uutta hankkeeseen peilattuna. Aiempia opinnäytetöitä hankkeesta on tehty muutamia, joissa teoriapohjassa toistuu sama tietoperusta, jonka vuoksi tiedonhaku ja uuden tiedon tuominen opinnäytetyöhön oli aikaa vievää.

6.5 Ammatillinen kasvu & arviointi

Opinnäytetyön koko prosessin ajan on tapahtunut kehitystä tekijöiden ammatillisessa kasvussa, opinnäytetyöprosessi on opettanut tutkimustyön etenemisestä sekä sen laajuudesta. Prosessin edetessä on myös kohdattu ongelmia esimerkiksi aikataulutusten suhteen, joista on tekijät oppineet ja myöhemmässä vaiheessa aikataulutus on ollut loogisempaa. Yhteistyötaidot ovat kehittyneet koko prosessin ajan ja tulevat varmasti hyödyntämään tekijöitä myöhemmässä elämän vaiheessa esimerkiksi työelämässä.

Sairaanhoitajina tutkijoiden asiantuntijuus on kehittynyt prosessin kulun aikana, sillä tekijät ovat perehtyneet nuorten miesten syrjäytymiseen ja työttömyyteen sekä sen aiheuttamiin tekijöihin ja siihen, miten syrjäytymistä ja työttömyyttä voidaan ennaltaehkäistä tulevaisuudessa. Tiedonhakuprosessi on jatkunut koko opinnäytetyön ajan alusta loppuun, joka on puolestaan kehittänyt tiedonhakutaitojamme. Haastattelumateriaalia analysoidessa tekijät olivat täysin uuden aiheen äärellä, joka vaati paljon tutkimista ja perehtymistä analysointiprosessiin. Analysointiprosessiin perehtymisen jälkeen ja analyysin tehtyämme ymmärrys tutkimusprosessista ja analyysiprosessista oli taas huomattavasti selkeämpää. Tämä puolestaan myös lisäsi opinnäytetyön luotettavuutta, sillä analysointiin oli perehdyttävä ensin huolellisesti ja luettava aiempia tutkimuksia, jotta opinnäytetyön analyysi on varmasti tehty luotettavin menetelmin.

Lähteet

Ahonen, Timo – Lyytinen, Heikki – Lyytinen, Paula – Nurmi, Jari-Erik – Pulkkinen, Lea – Ruoppila, Isto 2008. Ihmisen psykologinen kehitys. 1.—3. painos. Porvoo: WSOY. 118–293.

Anttonen, Erja 2017. Sukupuolisensitiivinen nuoriso- ja aikuistyö Suomessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Verkkodokumentti. <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-270-6>>. Luettu. 8.11.2018.

Björklund, Ove – Häggström, Elisabeth – Nyström, Lisbet 2015. Young Finnish Unemployed Men's Experiences of Having Participated in a Specific Active Labor Market Program. *American Journal of Men's Health*: 11 (5) 1426–1435. Saatavilla sähköisesti. <<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1557988315604020>>. Luettu 9.10.2018.

Byman, Reijo – Lavonen, Jari – Juuti, Kalle – Meisalo, Veijo 2012. Motivational orientations in physics learning: a self-determination theory approach. *Journal of Baltic education*: 11 (4) 379—392. Saatavilla sähköisesti. <<http://hdl.handle.net/10138/232682>>. Luettu 15.11.2018.

D. LaMontagne, Anthony – Milner, Allison – Krnjacki, Lauren – Schlichthorst, Marisa – Kavanagh, Anne – Page, Kathryn – Pirkis, Jane 2016. Psychosocial job quality, mental health, and subjective wellbeing: a cross-sectional analysis of the baseline wave of the Australian Longitudinal Study on Male Health: *BMC Public Health*: 16 (3) 33—41. Saatavilla sähköisesti. <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5103244/>>. Luettu 14.11.2018.

Deci, Edward L. – Ryan, Richard M. 2000. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions. *Contemporary Educational Psychology*: 25: 54—67. Saatavilla sähköisesti. <<http://mmrg.pbworks.com/w/file/40256405/Ryan%2C%20Deci%2000.pdf>>. Luettu 15.11.2018.

Erikkson, Katie – Isola, Arja – Kyngäs, Helvi – Leino-Kilpi, Helena – Lindström, Unni Å. – Paavilainen, Eija – Pietilä, Anna-Maija – Salanterä, Sanna – Vehviläinen-Julkunen, Katri – Åstedt-Kurki, Päivi 2018. *Hoitotiede*. 4.—7. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy. 31.

Hankesuunnitelma 2016. Diaarinumero EURA 2014/3963/09 02 01 01/2016/HÄMELY, hakijaorganisaatiossa TKI- IIVANAINEN, ANU ORVOKKI. Hankekoodi 102482. Luettu 2.10.2018.

Hiilamo, Heikki – Komp, Kathrin – Moisio, Pasi – Sama, Thomas Babila – Lauronen, Juha-Pekka – Karimo, Aasa – Mäntyneva, Päivi – Parpo, Antti – Aaltonen, Henri 2017. (18) 7–9. Neljä osallistavan sosiaaliturvan mallia. Valtioneuvoston kanslia. Verkkodokumentti. < https://vnk.fi/documents/10616/3866814/18_2017_Nelj%C3%A4+osallistavan+sosiaali-turvan+mallia.pdf/4e31990f-5e94-4b64-b73a-a72784c91f85?version=1.0>. Luettu 27.8.2019.

Holappa, Piia 2016. Nuorten vaihtelevat elämäntilanteet haastavat työttömyyden mittaamista. Verkkodokumentti. <<http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2016/nuorten-vaihtelevat-elamantilanteet-haastavat-tyottomyyden-mittaamista/>>. Luettu 14.11.2018.

Howard, Joanne – Rabie, Gabrielle 2013. Are the rights of children and young people to reach their potential severely compromised by school exclusion? Community Practitioner: 86 (4) 31–35. Saatavilla sähköisesti. < <http://search.ebscohost.com.ezproxy.metropolia.fi/login.aspx?direct=true&db=ccm&AN=104198690&site=ehost-live>>. Luettu 13.11.2018.

Huttunen, Matti 2018. Lasten- ja nuorten masennus ja mielialahäiriöt. Lääkärikirja Duodecim. Kustannus Oy Duodecim. Saatavilla sähköisesti. <https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00383>. Luettu 9.9.2019

Hämäläinen, Hans 2017. Perhesukupolvien välinen apu: tutkimus suurten ikäluokkien vanhemmilleen aikuisille lapsille antamastaan avusta. Helsingin yliopisto. Verkkodokumentti. <<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/176038/PERHESUK.pdf?sequence=1>>. Luettu 12.11.2018.

Janhonen, Sirpa – Nikkonen, Merja (toim.) 2001. Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Juva: WS Bookwell Oy. 21–23.

Julkunen, Ilse 2013. Ylisukupolvisuudesta ja politiikan tehokkuudesta: 21 (2) 109 –111. Saatavilla sähköisesti. <<http://journal.fi/janus/article/view/50691>>. Luettu 12.11.2018.

Kananen, Jorma 2017. Kehittämistutkimus interventiotutkimuksen muotona – opas opin-
näytetyön ja pro gradun kirjoittajalle. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 50–70.

Kankkunen, Päivi – Vehviläinen-Julkunen, Katri 2010. Tutkimus hoitotieteessä. 1.– 2.
painos. Helsinki: WSOYpro Oy. 49–97.

Karhunen, Hannu 2017. Nuoret eivät pärjää ilman oikeanlaista koulutusta. Tieto & tren-
dit—talous- ja hyvinvointikatsaus:1. 36—40. Saatavilla sähköisesti.
<http://www.stat.fi/tietotrendit/media/uploads/lehtiarkisto/tietotrendit_1_2017.pdf>. Lu-
ettu 14.11.2018.

Koivisto, Elina – Puro, Maiju 2014. Ylisukupolvisuus ja sosiaalityö: onnistumisia lasten-
suojelutyön arjessa. Tampereen yliopisto. Verkkodokumentti.
<<http://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201406131749>>. Luettu 12.11.2018.

Kylmä, Jari – Juvakka, Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. 1.–2. painos. Helsinki:
EDITA. 130–134.

Larja, Liisa 2013. Nuorten elinoloja ei voi kuvata pelkän työttömyysasteen avulla. Tilas-
tokeskuksen hyvinvointikatsaus:1. Päivitetty 13.3.2013. Saatavilla sähköisesti. <[http://ti-
lastokeskus.fi/artikkelit/2013/art_2013-03-11_002.html?s=0](http://tilastokeskus.fi/artikkelit/2013/art_2013-03-11_002.html?s=0)>. Luettu 14.11.2018.

Liikanen, Veli 2016. Nuorista Suomessa. Tietoa nuorista, heidän elinoloistaan sekä nuo-
risotyöstä 2016. Suomen nuorisoyhteistyö – Allianssi ry. Helsinki. 8–11. Saatavilla säh-
köisesti. <<https://www.alli.fi/sites/default/files/2018-05/ns16-netti.pdf>>. Luettu 9.9.2019.

Makkonen, Teemu 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: Miten kirjoitan kvalitatiiv-
isen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. Jyväskylä: Suo-
men Yliopistopaino Oy—Juvenes Print. 153—154.

Matti- miesten matkat työhön. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Verkkodokumentti.
<[https://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/matti-mies-
ten-matkat-tyohon/](https://www.metropolia.fi/tutkimus-kehittaminen-ja-innovaatiot/hankkeet/matti-mies-
ten-matkat-tyohon/)>. Luettu 2.10.2018.

Myrskylä, Pekka 2012. Hukassa – Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? EVA-analyysi. Elinkeinoelämän Valtuuskunta. Verkkodokumentti. <<https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>> Luettu 12.11.2018.

Mäkelä, Klaus 2005. Laadullisen sosiaalitutkimuksen eettiset kysymykset. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. (4) 5. Saatavilla sähköisesti. <<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75146/Tp4-2005.pdf>>. Luettu 16.11.2018.

Nuorisolaki 1285/2016. Annettu Helsingissä 21.12.2016. Saatavilla sähköisesti. <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>>. Luettu 9.9.2019.

Paunonen, Marita – Vehviläinen-Julkunen, Katri 1997. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. 1.painos. Juva: WSOY. 152–156.

Rytkönen, Minna 2014. Nuorten vakava väkivalta ja sosioemotionaalinen kehitys. Sosiiaalilääketieteellinen aikakauslehti 51 (1) 63–65. Saatavilla sähköisesti. <<https://journal.fi/sla/article/view/41369>>. Luettu 9.9.2019.

Räsänen, Tiina – Lintonen, Tomi – Raisamo, Susanna – Rimpelä, Anja – Konu, Anne 2015. Gambling, violent behaviour and attitudes towards violence among adolescent gamblers in Finland. Nordic studies on alcohol and drugs (32) 465–474. Saatavilla sähköisesti. <<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1515/nsad-2015-0046>>. Luettu 9.9.2019.

Savisalo, Oskari 2018. Uhka vai mahdollisuus?: lastensuojelun ylisukupolvisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Lapin yliopisto. Verkkodokumentti. <<http://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201806071223>>. Luettu 12.11.2018.

Seppänen, Anne 2012. Varhainen puuttuminen voi pelastaa paljon. Lääkärilehti 67 (13) 1022—1024. Saatavilla sähköisesti. <<https://www.laakarilehti.fi/ajassa/ajankohtaista/varhainen-puuttuminen-voi-pelastaa-paljon/>>. Luettu 2.10.2018.

Seppänen, Anne 2018. Kokemusasiantuntijat tulivat sairaaloihin. Lääkärilehti 73 (17) 1032—1035. Saatavilla sähköisesti. <<https://www.laakarilehti.fi/ajassa/ajankohtaista/kokemus-asiantuntijat-tulivat-sairaaloihin/>>. Luettu 10.4.2019.

Silverman, David 2013. Doing qualitative research. Fourth edition. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC: Sage. 202.

THL = Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

THL 2018. Nuorten syrjäytyminen. Verkkodokumentti. Päivitetty 20.7.2018. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/nuorten-syrjaytyminen> Luettu 14.11.2018.

THL 2018. Syrjäytyminen. Verkkodokumentti. Päivitetty 4.7.2018. <<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/hyvinvointi/hyvinvointi-ja-terveyserot/syrjaytyminen>> Luettu 14.11.2018.

THL 2018. Terveyspalvelut. Verkkodokumentti. Päivitetty 9.7.2018. <<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/palvelujarjestelma/terveyspalvelut>>. Luettu 9.9.2019

Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: TAMMI. 16—156.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Ohje. Verkkodokumentti. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>. Luettu 14.11.2018.

Tiedonhakutaulukot

Taulukko 1. Pelkistetty taulukko tiedonhausta

Tietokanta	Hakusanat	Otsikkotasolla luettuja	Tiivistelmätasolla luettuja	Kokotekstitasolla luettuja	Lopullinen valinta
Pubmedic	Young men's unemployment	30	10	3	1
Finna	Ylisukupolvisuus	45	4	3	3

Taulukko 2. Pelkistetty taulukko artikkeleiden kuvauksesta

Kirjoittaja ja vuosiluku	Maa, jossa kirjoitettu	Tavoite	Tutkimustyyppi	Ketä tutkittu ja missä	Tutkimuksen päätulokset
Anttonen, Erja 2017.	Suomi	Teoksen tavoitteena on tarkastella sukupuoli-sensitiiviseen työhön liittyviä keskeisiä käsitteitä sekä Suomessa tehtävää sukupuolisensitiivistä työtä, erityisesti sukupuolisensitiivistä aikuis- ja nuorisotyötä.	Laadullinen tutkimus.	Kyselytutkimus lähetettiin 87:lle settlementiliik- keessä sukupuoli-sensitiivistä nuoriso- ja aikuistyötä tekeville työntekijälle. Myöhemmin haastattelututkimus tehty viidelle näistä.	Sukupuolisensitiivisyydellä on todettu positiivinen vaikutus työyhteisön jäsenten, heidän ihmisyytensä ja ilmaisuuden
Byman, Reijo— Lavonen, Jari— Juuti, Kalle— Meisalo, Veijo 2012.	Suomi	Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää opiskelijoiden motivaatiota perustuen itseohjautuvuusteoriaan.	Laadullinen tutkimus.	75 eri suomenkielisestä koulusta haastatettiin 4954 opiskelijaa.	Tämän tutkimuksen mukaan molemmat sisäiset motivaatiot ja myös yksilöidyt ulkoisen motivaation säännöt näyttävät olevan optimaalisia motivoituneita suuntauksia fysiikan oppimiseen.